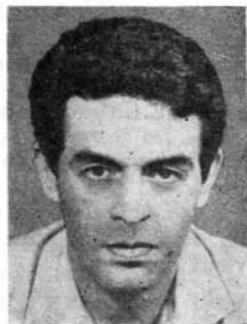

care teatrele se vor bate o stagiune sau două, dându-i mai tirziu uitării. Trebuie să mărturisesc că în acest context mi-i puțin frică de premiera anunțată cu *Așteptându-l pe Godot*: mi se pare că vom asista la un an Beckett. Unde este Gorki, unde e Cehov, unde a dispărut Goldoni, ce s-a întâmplat cu O'Neill, după un asalt de numai câteva luni asupra dramaturgiei sale? Practicile acestea exprimă niște tendințe extremiste și destul de superficiale. Așa se face că regia noastră, atât de diversă și de înzestrată, nu și-a spus încă punctul său de vedere contemporan, în legătură cu opera unor mari dramaturgi din secolul nostru sau din trecut. Pe linia acestor observații vreau să spun că m-a bucurat foarte mult inițiativa Teatrului Mic de a începe o dispută în legătură cu interpretarea lui Caragiale și că aștept cu nerăbdare ca această dispută să se lărgească și să se adâncească, în anul care vine, cu ajutorul montărilor anunțate de Teatrul de Comedie (*Noaptea furtunoasă și Conul Leonida*) și de Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra” (*D-ale carnavalului*).

◆ DAVID ESRIG

A fost una din cele mai vii și mai frământate stagiuni, în care teatrele au abordat un repertoriu foarte vast, lărgind mult frontul de atac al gândirii teatrale românești contemporane.

Din ansamblul problemelor pe care le ridică experiența acestei stagiuni, oglindită de altfel în mulțimea și complexitatea întrebărilor pe care mi le-a pus redacția revistei „Teatrul”, cu aș vrea să mă refer doar la una singură. Aceea a repertoriului. Cred că astăzi avem toate condițiile împlinite pentru a readuce în atenție, cu o eficiență sporită, problema profilului artistic al teatrelor, în care repertoriul joacă un rol decisiv.

Ultima stagiune a arătat că timpul când colectivele din regiuni erau un fel de rudă săracă a Bucureștiului a fost depășit, că unele au devenit, iar altele au șanse să devină colective artistice „competitive”, întrind ca partener major cu drepturi egale în dezbateră celor mai arzătoare probleme de creație. Viața teatrală din regiuni este de asemenea îmbogățită și completată de turneele tot mai frecvente de felul celor pe care le organizează periodic Teatrul Național „I. L. Caragiale”, Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, Teatrul de Comedie și multe altele din București și din țară. (Nu ar strica, de altfel, ca această acțiune să fie îndrumată mai atent și mai exigent, printr-o repartizare tot mai judicioasă a deplasărilor, în așa fel încât publicul de pretutindeni să aibă acces la cele mai bune realizări ale mișcării teatrale actuale.)

În același timp, în București, teatrele au devenit tot mai prezente în promovarea unor piese de interes major, iar faptul că în fruntea unor colective reputeate au venit personalități active ale vieții noastre culturale a sporit posibilitățile unei personalizări din ce în ce mai accentuate a fiecărui teatru. Este un proces pozitiv și îmbucurător, din calea căruia ar trebui să înlăturăm anumite concepții depășite sau improprii.

Am auzit adeseori citate, în discuțiile despre repertoriu, exemplele marilor teatre populare din Occident: Teatrul Național Popular, Piccolo Teatro și altele, care au jucat

de toate pentru toți, cu singură condiție să fie piese de calitate și autori ce merită a fi audiați. Din păcate, admiratorii acestor trupe într-adevăr admirabile uită că ele își asumă de obicei un rol cultural pe care la noi îl îndeplinește întreaga mișcare teatrală, că aceste instituții sînt mai totdeauna destul de izolate în noianul producției comerciale bulevardiere și că împrejurările le dictează obligația culturală de a oferi publicului tot ce este important, și nu numai ceea ce corespunde mai exact forțelor artistice și preferințelor lor.

Cred că noi ne putem bucura de privilegiul unei selecții mai personale care să accentueze diferențele artistice dintre scenele noastre, în avantajul bogăției de ansamblu a imaginii teatrului românesc contemporan. Ne putem acorda avantajele unei diviziuni voluntare a interesului pentru anumite zone ale literaturii dramatice, mai apropiate de forțele artistice ale grupului de interpreți de care dispunem, mai aproape de idealul estetic și etic pe care-l profesăm. Cred că din acest punct de vedere sînt îndreptățite avertismentele împotriva modei. Dincolo de plictiseala unei stagiuni dominate de un anume autor, aceste mode trădează o lipsă de inițiativă din partea secretariatelor literare și a regizorilor, care nu alimentează suficient apetitul directorilor și actorilor cu texte inedite, cu autori și opere noi și pline de interes. Numai din multe titluri, din multe genuri, se pot alege acele piese care trasează un drum, o linie de afinități, un univers care se completează și se îmbogățește mereu. Cred că alegerea unei piese în repertoriu are valoarea unui act moral și artistic, că el exprimă concepția despre teatru cu aceeași pregnanță cu care o distribuție este într-un fel definitorie pentru viitorul spectacol.

Mi se pare profund semnificativ pentru Berliner Ensemble că, alături de drama- turgia brechtiană, a montat pe scena sa *Coriolan* de Shakespeare într-o adaptare.

Socot grăitor drumul de repertoriu al lui Liviu Ciulei ca regizor, în privința celor două linii care-l interesează vădit. De la *Azilul de noapte* de Gorki, la *Cum vă place* de Shakespeare; apoi, împreună cu Pintilie, din nou la Gorki cu *Copiii soarelui*, apoi *Opera de trei parale* de Brecht, în sfîrșit *Clipe de viață* a lui Saroyan. Cred că la Teatrul de Comedie *Soldatul Șvejk*, *Umbra*, *Rinocerii*, *Troilus și Cresida*, deși foarte diferite ca subiect și ca factură, trasează o linie interesantă și consecventă de repertoriu.

În sfîrșit, sînt convins că o mai accentuată profilare a teatrelor poate constitui un sprijin important pentru dramaturgia originală, care va întîlni interpreți mai profesionalizați, mai siguri pe resorturile intime ale unui univers artistic definit.

Cred că această năzuință ilustrează foarte bine marea însemnătate a ideilor expuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cadrul întîlnirii cu oamenii de artă, ca și în cuvîntarea rostită la conferința organizației de partid a orașului București. Chemarea conducerii de partid la o cunoaștere și la o oglindire mai profundă, mai îndrăzneță a realităților însu-flețitoare din țara noastră, la un studiu atent și principial a tot ce se realizează interesant în creația contemporană mondială, cu scopul de a ridica cultura socialistă, națională, la nivelul marilor exigențe de astăzi ale poporului nostru, este de natură să dea un puternic avînt întregii mișcări artistice, înarmînd-o cu un punct de vedere extrem de limpede și cuprinzător, care exprimă în același timp direcția, caracterul și principiile după care trebuie orientate căutările creatoare.

Cele mai bune realizări ale teatrului românesc din ultima stagiune, așa cum le-am urmărit în cadrul Decadei teatrelor, ca și în afara ei, confirmă încă o dată justetea profundă și perspectivele vaste pe care le conține îndemnul adresat de partid artei.

◆ HORIA LOVINESCU

Repertoriul stagiunii a fost în general bine gîndit. El a corespuns unei nevoi reale de îmbogățire a culturii publicului. Această îmbogățire a programelor teatrale a determinat și determină, în continuare, un fenomen obiectiv controlabil: creșterea exigențelor